

Věc života a smrti

Odkazy

SOUČASNÁ SITUACE
(nejnovější dostupné údaje)

- Lepší situace
- Nad průměrem
- Pod průměrem
- Horší situace
- Nedostatečné údaje

VÝVOJ
(od roku 1990 nebo nejbližšího dostupného roku)

- ➔ Významný pokrok
- ➞ Mírný pokrok
- || Stagnace
- ➞ Regrese
- ➞ Značná regrese

Úplná tabulka na: www.socialwatch.org/statistics2008

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (HODNOTA BCI, 0–100)	ŽENY VE VĚKU 15–49 LET PŘI TĚHOTENSTVÍ ASPOŇ JEDNOU V PĚČI KVALIFIKOVANÉHO ZDRAVOTNÍKA (%)	PORODY ZA ASISTENCE KVALIFIKOVANÉHO ZDRAVOTNÍKA (%)	ODHADOVANÁ ÚMRTNOST V MATERSTVÍ (na 100 000 živě narozených)	POUŽÍVÁNÍ ANTIKONCEPCE ŽENAMI VE VĚKU 15–49 LET, V SOUČASNOSTI ŽIJÍCÍMI VE SVAZKU (%)
	Afghánistán (52)	52*	14*	1800	10* ➔
➔	Albánie (94)	81*	100* ➞	92	60* ➞
➔	Alžírsko (94)	79*	95	180	61 ➞
➔	Angola (62)		45* ➔	1400	6* ➞
	Antigua a Barbuda (-)		100		53*
	Argentina (98)		99*	77	65*
	Arménie (96)	93*	98* ➞	76	53* ➞
	Austrálie (99)		100*	4	
	Ázerbájdžán (85)	70*	97 ➞	82	55* ➞
	Bahamy (99)		99	16	
	Bahrajn (99)		99*	32	
➔	Bangladéš (57)	49* ➔	20 ➞	570	58* ➞
	Barbados (99)	89*	100*	16	55
	Belgie (99)		99*	8	
➔	Belize (93)		91 ➞	52	56* ➞
➔	Bělorusko (99)		100*	18	73* ➔
➔	Benin (68)	88*	74 ➔	840	17
➔	Bhútán (78)		51* ➔	440	31* ➔
➔	Bolívie (80)	79* ➔	60,8* ➞	290	58* ➞
➔	Bosna a Hercegovina (-)	99*	100	3	36 ➞
➔	Botswana (92)	99* ➞	99* ➔	380	44*
➔	Brazílie (92)		97*	110	77* ➔
	Brunej (100)		100*	13	
➔	Bulharsko (99)		99	11	42* ➞
➔	Burkina Faso (64)	73* ➔	54 ➔	700	17 ➞
	Burundi (58)	93*	34* ➞	1100	9* ➞
➔	Chile (100)		100*	16	61* ➞
➔	Cookovy ostrovy (90)		100*		
➔	Čad (42)	43*+ ➔	15* ➞	1500	3* ➞
—	Černá Hora (-)		99*		
➔	Česká republika (99)		100	4	72* ➞
➔	Čína (90)		98 ➞	45	90* ➞
	Chorvatsko (99)		100	7	69*
—	Dánsko (98)			3	
	Demokratická republika Kongo (dříve Zair) (69)		61*	1100	31* ➔
	Dominika (97)		99*		50*
➔	Dominikánská republika (88)	98*+	96 ➞	150	61 ➞
	Džibutsko (75)		93	650	18
➔	Egypt (88)	71*+ ➞	74* ➔	130	59* ➞
	Ekvádor (83)	56* ➞	80* ➞	210	73* ➔
➔	Eritrea (67)	70*+ ➞	28* ➞	450	8*
	Estonsko (99)		100*	25	
	Etiopie (54)	28*+	6*	720	15* ➞

POZNÁMKA:
(*) Údaje se týkají jiných let nebo období, než jak je uvedeno v definici ukazatele.

ZDROJE:
Ženy ve věku 15–49 let při těhotenství aspoň jednou v péči kvalifikovaného zdravotníka: Global Health Atlas WHO / www.who.int/globalAtlas, Pouze u údajů označených (+): Demographic and Health Surveys – Komplikátor STAT (www.measurdatls.com/accesssurveys).

Porody za asistence kvalifikovaného zdravotníka: Reproductive Health Indicators Database, Department of Reproductive Health and Research, WHO (www.who.int/reproductivehealth/), Pouze u údajů označených (+): Demographic and Health Surveys – Komplikátor STAT (www.measurdatls.com/accesssurveys).

Úmrtnost v mateřství: Reproductive Health Indicators Database, Department of Reproductive Health and Research, WHO (www.who.int/reproductivehealth/).

Použití antikoncepce ženami ve věku 15–49 let, v současnosti žijícími ve svazku: webová stránka World Development Indicators 2008, Světová banka (www.worldbank.org).

Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují data, lze najít v úplných tabulkách na www.socialwatch.org/statistics2008.
Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci tabulky.

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (HODNOTA BCI, 0–100)	ŽENY VE VĚKU 15–49 LET PŘI TĚHOTENSTVÍ ASPOŇ JEDNOU V PÉČI KVALIFIKOVANÉHO ZDRAVOTNÍKA (%)	PORODY ZA ASISTENCE KVALIFIKOVANÉHO ZDRAVOTNÍKA (%)	ODHADOVANÁ ÚMRTNOST V MATEŘSTVÍ (na 100 000 živě narozených)	POUŽÍVÁNÍ ANTIKONCEPCE ŽENAMI VE VĚKU 15–49 LET, V SOUČASNOSTI ŽIJÍCÍMI VE SVAZKU (%)
	Fidži (99)		99*	210	44*
→	Filipíny (77)	88* →	60* →	230	49* →
	Finsko (100)		100*	7	
	Francie (99)		99*	8	82* →
	Gabon (82)	94*	86*	520	33*
	Gambie (70)	92*	57	690	18* →
	Ghana (66)	92* →	50 →	560	17 →
	Grenada (92)		100*		54*
	Gruzie (89)	91*	92* →	66	47* →
→	Guatemala (68)	86*	41* →	290	43* →
→	Guinea (66)	82*+ →	38* →	910	9* →
	Guinea-Bissau (61)	89*	39	1100	10 →
←	Guyana (81)	88*	94*	470	35* →
→	Haití (-)	85* →	26 →	670	32 →
→	Honduras (78)	92*+ →	67 →	280	65 →
→	Indie (71)	65*	47 →	450	56 →
→	Indonésie (84)	92* →	66* →	420	57* →
	Irák (83)		89	300	50 →
	Irsko (100)		100*	1	
—	Island (100)			4	
	Itálie (95)		99*	3	60*
	Írán (91)		97*	140	74* →
—	Izrael (100)			4	
→	Jamajka (95)		97* →	170	69* →
←	Japonsko (99)		100*	6	52* →
→	Jemen (61)	34* →	20* →	430	23* →
→	Jižní Afrika (89)	89*	92* →	400	60* →
→	Jordánsko (97)	99* →	100* →	62	56* →
→	Kambodža (66)	69*	43,8*	540	40* →
→	Kamerun (70)	83*+ →	63	1000	29 →
	Kanada (99)		100*	7	
	Kapverdy (93)		89*	210	53*
	Katar (96)	62*	100	12	43*
←	Kazachstán (98)	82*	100	140	51 →
	Keňa (71)	88* →	42* →	560	39* →
	Kiribati (88)		90* →		21*
→	Kolumbie (90)	94*+ →	96* →	130	78* →
→	Komory (79)		62* →	400	26* →
→	Kongo (79)	87*+ →	83* →	740	44*
	Korejská lidově dem. rep. (-)	98*	97*	370	69* →
→	Korejská republika (100)		100	14	81* →
→	Kostarika (94)		94 →	30	96* →
	Kuba (99)		100	45	73
→	Kuvajť (98)		100	4	50* →
	Kypr (99)		100*	10	
←	Kyrgyzstán (95)	88*	98	150	48 →
→	Laos (58)	44*	19* →	660	32* →
→	Lesotho (72)	90*+	55*	960	37* →
	Libanon (95)		98* →	150	58* →
	Libérie (65)		51*	1200	10*
	Libye (98)		100 →	97	
	Litva (99)		100*	10	
	Lotyšsko (99)		100*	11	

POZNÁMKA:
(*) Údaje se týkají jiných let nebo období, než jak je uvedeno v definici ukazatele.

ZDROJ:
Ženy ve věku 15–49 let při těhotenství aspoň jednou v péči kvalifikovaného zdravotníka: Global Health Atlas WHO (www.who.int/globalatlas), Pouze u údajů označených (+): Demographic and Health Surveys – kompilátor STAT (www.measurereads.com/accesssurveys).

Úmrtnost v mateřství: Reproductive Health Indicators Database, Department of Reproductive Health and Research, WHO (www.who.int/reproductivehealth/), Pouze u údajů označených (+): Demographic and Health Surveys – kompilátor STAT (www.measurereads.com/accesssurveys).

Používání antikoncepce ženami ve věku 15–49 let v současnosti žijícími ve svazku: webová stránka World Development Indicators 2008, Světová banka (www.worldbank.org).

Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují data, lze najít v úplných tabulkách na www.socialwatch.org/statistics/2008.

Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci tabulky.

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (HODNOTA BCI, 0–100)	ŽENY VE VĚKU 15–49 LET PŘI TĚHOTENSTVÍ ASPOŇ JEDNOU V PĚČI KVALIFIKOVANÉHO ZDRAVOTNÍKA (%)	POROĐY ZA ASISTENCE KVALIFIKOVANÉHO ZDRAVOTNÍKA (%)	ODHADOVANÁ ÚMRTNOST V MATEŘSTVÍ (na 100 000 živě narozených)	POUŽÍVÁNÍ ANTIKONCEPCE ŽENAMI VE VĚKU 15–49 LET, V SOUČASNOSTI ŽIJÍCÍMI VE SVAZKU (%)
	Lucembursko (97)		100*	12	
	Madagaskar (61)	80*+	45* ←	510	27* →
	Maďarsko (99)		100	6	
	Makedonie (96)		98* →	10	14
	Malajsie (99)		100* →	62	
→	Malawi (62)	93*+ →	54	1100	42 →
	Maledívy (86)	98*	84*	120	39* ←
→	Mali (69)	53* →	41*	970	8* →
	Malta (100)		100	8	
→	Maroko (79)	68*+ →	63* →	240	63* →
←	Marshallovy ostrovy (93)		95*		34* ←
	Mauricius (98)		99*	15	76*
	Mauritánie (66)	63*	53* →	820	8*
→	Mexiko (94)		94 →	60	71 →
	Mikronésie (-)		88* ←		45*
	Moldavsko (96)	98*+	100*	22	68* ←
	Mongolsko (95)		99*	46	66
→	Mozambik (66)	85*+ →	48* →	520	17* →
→	Myanmar (dříve Barma) (76)		68* →	380	34* →
→	Namibie (85)	85* ←	76* →	210	44* →
—	Nauru (-)		100*		
	Německo (100)		100	4	
→	Nepál (65)	70	19 →	830	48 →
→	Niger (52)	46 →	18 →	1800	11 →
=	Nigérie (63)	61*	35*	1100	13* →
→	Nikaragua (72)	85* →	67* →	170	69* →
—	Niue (-)		100		
←	Nizozemsko (100)		100	6	75* ←
—	Norsko (100)			7	
	Nový Zéland (98)		95* ←	9	
→	Omán (99)		98 →	64	32* →
→	Pákistán (64)		54 →	320	28* →
←	Palau (99)		100		17* ←
	Panama (91)		91* →	130	
	Papua-Nová Guinea (68)		38* ←	470	26*
→	Paraguay (85)		100* →	150	73* →
=	Peru (86)	85* →	73* ←	240	46 ←
→	Pobřeží slonoviny (79)	84*	57 →	810	13
	Polsko (100)		100	8	
—	Portoriko (-)				78*
	Portugalsko (99)		100*	11	
	Rakousko (-)			4	51*
	Rovníková Guinea (59)		63*	680	
→	Rumunsko (96)	89*	98*	24	70* →
→	Ruská federace (98)	96*	100	28	73* →
=	Rwanda (53)	94*+	28*	1300	17* ←
—	Řecko (100)			3	
→	Salvador (79)		69* →	170	67* →
→	Samoa (97)		100*		43* →
	Saúdská Arábie (97)		93	18	21* ←
→	Senegal (71)	87*+ →	52* →	980	12* →
	Sierra Leone (61)	82*	43*	2100	5*
←	Singapur (91)		100	14	62* ←

POZNÁMKA:
(*) Údaje se týkají jiných let nebo období, než jak je uvedeno v definici ukazatele.

ZDROJE:
Ženy ve věku 15–49 let při těhotenství aspoň jednou v péči kvalifikovaného zdravotníka: Global Health Atlas WHO (www.who.int/global Atlas); Pouze u údajů označených (+): Demographic and Health Surveys – Komplikátor STAT (www.measurerehs.com/accesssurveys).

Poroďy za asistence kvalifikovaného zdravotníka: Reproductive Health Indicators Database, Department of Reproductive Health and Research, WHO (www.who.int/reproductivehealth); Pouze u údajů označených (+): Demographic and Health Surveys – Komplikátor STAT (www.measurerehs.com/accesssurveys).

Úmrtnost v mateřství: Reproductive Health Indicators Database, Department of Reproductive Health and Research, WHO (www.who.int/reproductivehealth).

Použití antikoncepce ženami ve věku 15–49 let, v současnosti žijícími ve svazku: webová stránka World Development Indicators 2008, Světová banka (www.worldbank.org).

Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují data, lze najít v úplných tabulkách na www.socialwatch.org/statistics/2008.

Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci tabulky.

Souhrn: SOUČASNÁ SITUACE (barva) VÝVOJ (šipka-ikona)	ZEMĚ (HODNOTA BCI, 0–100)	ŽENY VE VĚKU 15–49 LET PŘI TĚHOTENSTVÍ ASPOŇ JEDNOU V PÉČI KVALIFIKOVANÉHO ZDRAVOTNÍKA (%)	PORODY ZA ASISTENCE KVALIFIKOVANÉHO ZDRAVOTNÍKA (%)	ODHADOVANÁ ÚMRTNOST V MATEŘSTVÍ (na 100 000 živě narozených)	POUŽÍVÁNÍ ANTIKONCEPCE ŽENAMI VE VĚKU 15–49 LET, V SOUČASNOSTI ŽIJÍCÍMI VE SVAZKU (%)
	Slovensko (97)		100	6	
	Slovenia (99)		100	6	
→	Somalia (—)		33	1400	15 →
	United Arab Emirates (99)		100*	37	
	United Kingdom (99)		99*	8	82
→	United States of America (99)		100*	11	73*
	Serbia (—)		99*		41*
→	Central African Republic (65)		54	980	19 →
←	Sudan (76)		49*	450	8
	Suriname (86)	91*	71*	72	42*
—	St Lucia (98)		100*		
	St Kitts and Nevis (95)		100*		54*
	Sao Tome and Principe (82)	91*	81		30
←	St Vincent and Grenadines (93)		100*		48*
	Swaziland (77)		74*	390	48*
→	Syria (94)		93	130	58 →
←	Solomon Islands (82)		43*	220	7*
—	Spain (99)			4	
→	Sri Lanka (98)		97*	58	70*
—	Sweden (100)			3	
	Switzerland (97)		100	5	
→	Tajikistan (85)	75*	83*	170	38*
=	Tanzania (73)	94*+ →	46*	950	26*
→	Thailand (96)		97	110	77 →
→	Togo (71)	78*	62	510	17 →
	Tonga (95)		99*		33*
=	Trinidad and Tobago (95)	96*	98	45	43 →
→	Tunisia (95)		90*	100	63*
→	Turkey (92)	67*	83*	44	71*
←	Turkmenistan (—)	87*	100	130	48 →
—	Tuvalu (89)		100*		
→	Uganda (59)	94 →	42	550	24 →
←	Ukraine (99)	90*	100*	18	66*
←	Uruguay (96)		100*	20	77*
→	Uzbekistan (—)		100	24	65 →
→	Vanuatu (87)		92*		28*
	Venezuela (95)		95*	57	77*
→	Vietnam (90)	70*	88	150	76 →
	Timor-Leste (60)		19*	380	10*
=	Zambia (73)	93*	43*	830	34*
—	West Bank and Gaza (—)				50 →
=	Zimbabwe (80)	94	69	880	60 →

ZDROJ:
Ženy ve věku 15–49 let při těhotenství aspoň jednou v péči kvalifikovaného zdravotníka: Global Health Atlas WHO / www.who.int/globalatlas; Porody u údajů označených (+): Demographic and Health Surveys – kompilátor STAT (www.measuredhs.com/accesssurveys).

Porody za asistence kvalifikovaného zdravotníka:
Reproductive Health Indicators Database, Department of Reproductive Health and Research, WHO (www.who.int/reproductivehealth/); Pouze u údajů označených (+): Demographic and Health Surveys – kompilátor STAT (www.measuredhs.com/accesssurveys).

Používání antikoncepce ženami ve věku 15–49 let,
v současnosti žijícími ve svazku: webová stránka World Development Indicators 2008, Světová banka (www.worldbank.org).
Podrobnější údaje o letech, na něž se vztahují data, lze najít v příjmych tabulkách na www.socialwatch.org/statistics/2008. Definice ukazatelů jsou uvedeny na konci tabulky.

DEFINICE UKAZATELŮ:

Ženy ve věku 15–49 let při těhotenství aspoň jednou v péči kvalifikovaného zdravotníka (%): Procento žen ve věku 15–49 let, které byly po dobu těhotenství aspoň jednou v péči kvalifikovaného zdravotníka (lékaře/lékařky, ošetrovatelky, porodní asistentky).
Nejnovější dostupné údaje: 2001–2006; vývoj od roku 1990.

Porody za asistence kvalifikovaného zdravotníka (%): Procento porodů, u nichž asistoval kvalifikovaný zdravotník (lékař/lékařka, ošetrovatelka, porodní asistentka).
Nejnovější dostupné údaje: 2001/2006; vývoj od roku 1990 nebo nejbližšího možného roku.

Odhadovaná úmrtnost v mateřství (na 100 000 živě narozených): Roční počet úmrtí žen z příčin souvisejících s těhotenstvím, přepočítaný na 100 000 živě narozených. V důsledku změn modelu odhadování nejsou údaje z let 1995 a 2005 srovnatelné. Nejnovější dostupné údaje: 2005.

Používání antikoncepce ženami ve věku 15–49 let, v současnosti žijícími ve svazku (%): Procento žen ve věku 15–49 let žijících ve svazku, které v současnosti užívají antikoncepci.
Nejnovější dostupné údaje: 2001/2006; vývoj od roku 1991.

Metodologické poznámky a pokyny jsou vedeny na konci oddílu.

REPRODUKTIVNÍ ZDRAVÍ

Věc života a smrti

Pro ženy v reprodukčním věku jsou na celém světě pořád hlavní příčinou nemoci a smrti zdravotní problémy související s reprodukcí. Podle údajů Populačního fondu OSN (UNFPA) umírá každou minutu při porodu jedna žena z příčin, kterým by se dalo zabránit, a na každé úmrtí připadá minimálně dalších 20 žen s trvalým zdravotním postižením způsobeným komplikacemi při porodu.

Každý rok tak přijde o život půl milionu žen a více než 10 milionů už nebude schopno vést plnohodnotný život. To je zvláště znepokojivé v chudých zemích, kde je nejvíce nechtěných těhotenství, potratů prováděných za špatných podmínek, infekcí HIV/AIDS, úmrtí a trvalých poškození souvisejících s mateřstvím.

Chudoba a nerovnost související se sexem znemožňuje milionům žen, aby využívaly svá reprodukční práva, přičemž úmrtí a nemoci související s mateřstvím dál zhoršují jejich chudobu. V důsledku toho jsou vlády na celém světě ochotnější k tomu, aby ve své politické agendě kladly na přednější místo práva žen obecně a reprodukční práva zvláště.

Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW), jež vstoupila v platnost roku 1981, chápe práva žen včetně reprodukčního zdraví jako právo těšit se ze života ve slušných podmínkách. Politiky zaměřené na podporu, plánování a investování v oblasti reprodukčního zdraví nelze chápat odděleně od úkolů, jež si kladou Rozvojové cíle tisíciletí, zejména těch, které se týkají odstraňování chudoby a hladu ve světě.

K podobnému oživení došlo po Mezinárodní konferenci o populaci a rozvoji (ICPD) konané roku 1994, za níž následovala roku 1995 Čtvrtá světová konference o ženách. Projevily se snahy o přijetí různých politik zaměřených na větší hrazení služeb reprodukčního zdravotnictví včetně plánování rodiny k prevenci nechtěných těhotenství, odborné porodnické péče a prevence pohlavních nemocí včetně HIV/AIDS.

Údaje v tabulce „Reprodukční zdraví: Věc života a smrti“ odhalují obrovské rozdíly v tempu pokroku mezi jednotlivými zeměmi. Tabulka 1 ukazuje, že odstup mezi zeměmi v lepší a horší relativní situaci je pořád velmi výrazný. Největší rozdíly jsou v procentu porodů, u nichž asistoval kvalifikovaný zdravotnický personál: zatímco u zemí v lepším postavení je už tato asistence prakticky univerzální (98,9 %), na druhém konci spektra proběhne 62 % porodů bez specializované péče.

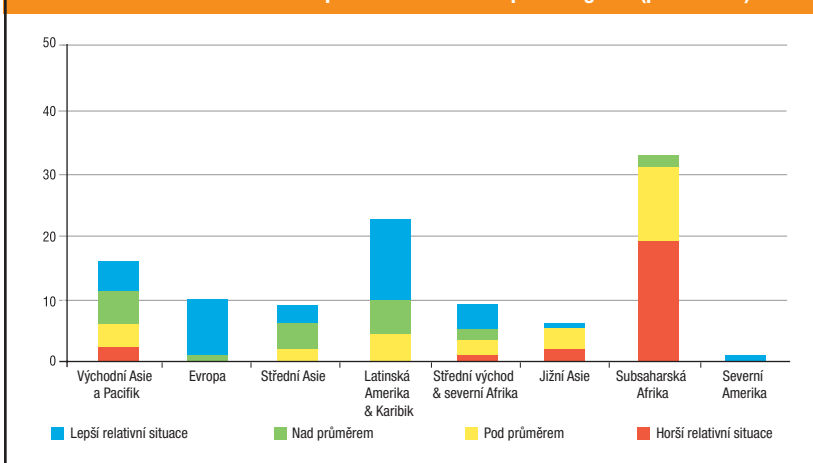
Zlověstná je také propast u úmrtnosti v mateřství: v zemích s lepší relativní situací zemře v průměru 35 žen na 100 000 živě narozených, zatímco v zemích s podstatnějišmi nedostatky je z příčin souvisejících s těhotenstvím a porodem ztraceno 929 životů.

Rozdíly jsou také v přístupu k moderním anti-koncepčním metodám prevence nežádoucích těhotenství: ve skupině rozvinutějších zemí je využívá šest žen z deseti, v zemích v horší relativní situaci pouze dvě z deseti.

TABULKA 1. Průměrné ukazatele reprodukčního zdraví u zemí v lepší a horší relativní situaci

		Ženy ve věku 15–49 let při těhotenství aspoň jednou v péči kvalifikovaného zdravotníka (%)	Používání anti-koncepce ženami ve věku 15–49 let, v současnosti žijícími ve svazku (%)	Porody za asistence kvalifikovaného zdravotníka (%)	Odhadovaná úmrtnost v mateřství (na 100 000 živě narozených)
Horší relativní situace	Průměr	67.2	17.1	37.9	928.8
	Počet zemí	24	33	33	33
Lepší relativní situace	Průměr	93.9	64.5	98.9	35.2
	Počet zemí	11	50	75	70
Celkem	Průměr	80.7	44.9	79.1	336.1
	Počet zemí	79	150	177	162

TABULKA 2. Současná situace v reprodukčním zdraví podle regionů (počet zemí)

TABULKA 3. Současná situace a vývoj v oblasti reprodukčního zdraví (počet zemí)

	←	←		→	→	Celkem
Lepší relativní situace	1	1	5	12	5	24
Nad průměrem	0	3	5	7	11	26
Pod průměrem	0	3	4	5	9	21
Horší relativní situace	0	9	7	16	4	36
Celkem	1	16	21	40	29	107

Největší počet úmrtí souvisejících s mateřstvím úzce souvisí s chybějící asistencí při porodu a nárůst počtu úmrtí v zemích, kde péče při porodu výrazným způsobem chybí, je signifikantní. Je tedy možné reálně snížit úmrtnost v mateřství politikami zaměřenými na to, aby při všech porodech asistoval odborný zdravotní personál.

Scénáře podle jednotlivých regionů

Současné scénáře reprodukčního zdraví v jednotlivých regionech se velmi liší (Tabulka 2). V subsaharské Africe je víc než polovina zemí v horší situaci. Pokud sloučíme tuto kategorii s následující (země pod průměrem), je v těchto situacích 87 % zemí regionu neboli devět z deseti.

Zbytek zemí s horší situací v této oblasti se nachází ve východní Asii a Pacifiku, jižní Asii, na Středním východě a v severní Africe. Ve střední

Asii, Latinské Americe a Karibiku, Severní Americe a Evropě se nenacházejí země, které by byly v horší situaci z hlediska reprodukčního zdraví; dva poslední regiony jsou nejpokročilejší ve světě.

Ukazatele vývoje (Tabulka 3) dokládají, že ve většině zemí došlo v posledních letech k mírnému nebo významnému pokroku, i když existuje i značný počet stagnujících zemí – včetně zemí s kritickými scénáři, ale nehrozivější situace je nepochybně v zemích s nepříznivými scénáři, u nichž ukazatele vykazují regresí. ■